

Consultatiereactie Alzheimer Nederland Domein-overstijgende samenwerking

Vraag 1 van 6: Wat vindt u van de voorgestelde wetswijziging om domein-overstijgende samenwerking meer te faciliteren, door de taken van zorgkantoren uit te breiden, zodat zij rechtmatig samen met andere inkoopende partijen kunnen investeren in preventieve maatregelen?

Alzheimer Nederland is zeer positief over de voorgestelde wetswijziging, want deze biedt de ruimte om mensen met dementie en hun mantelzorgers beter te ondersteunen. Wij pleiten al langer voor experimenten met de ontschotting van de zorg, want de strikte afbakening tussen de verschillende zorgwetten is problematisch voor mensen met complexe problematiek zoals dementie.

Alzheimer Nederland ziet en hoort vaak dat mensen met dementie niet weten waar zij voor zorg en ondersteuning terecht kunnen en dat ze soms te maken krijgen met de zogenaamde 'zorgval'. Om mensen met dementie te helpen de verschillende zorgwetten te navigeren bestaat al een belangrijk instrument, namelijk de casemanager dementie. De casemanager (de 'arrangeur') vervult een essentiële rol in het begeleiden van cliënten, over de grenzen van de zorgwetten heen. Dit soort domein-overstijgende samenwerking zou verder gestimuleerd moeten worden. De casemanager dementie werkt domein overstijgend en kan zo de steun en toeverlaat van mensen met dementie en hun naasten zijn van het begin tot het einde of tot verhuizing naar het verpleeghuis. De casemanager dementie weet hoe informele en formele zorg gecombineerd kan worden, heeft kennis van al het regionale aanbod aan ondersteuning en zorg en weet wat dementie is en hoe het ontwikkelt.

Bovendien hebben zorgkantoren op dit moment weinig prikkels om mee te investeren in maatregelen om een verpleeghuisopname uit te stellen of te voorkomen. Voor gemeenten geldt juist het tegenovergestelde. Zij zien hun investeringen terecht komen bij de baten van uitgestelde Wlz-zorg. Dit is een gevolg van de huidige inrichting van het zorgstelsel en de daarmee samenhangende verantwoordelijkheden. Wij zien het uitbreiden van de mogelijkheden tot samenwerking tussen zorgkantoor en gemeente en gezamenlijke inkoop daarom als een nuttige maatregel. Dit biedt ruimte voor de verdere ontplooiing van zeer belangrijke initiatieven zoals het ondersteunen van mantelzorgers en het opzetten van ontmoetingscentra en activiteiten voor mensen met dementie.

Vraag 2 van 6: Wat vindt u van de gestelde voorwaarden met betrekking tot zorgdragen voor preventieve maatregelen, die in het wetsvoorstel zijn opgenomen en die voorgesteld worden om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur op te nemen in nadere regels?

Deze voorwaarden omvatten:

- **Zorgkantoren kunnen alleen investeren in preventieve maatregelen als het gezamenlijkheid is met één of meer gemeenten, zorgverzekeraars of Onze Minister voor Rechtsbescherming.**
- **Er moet een positieve business case aan ten grondslag liggen. Er moet een duidelijk omschreven casus zijn waarin:**
  - a. wordt beschreven wat het doel is van de preventieve maatregel;**
  - b. een inschatting wordt gemaakt van de verwachte kosten en baten, waarbij het bedrag niet hoger mag zijn dan de door hem ingeschatte besparingen aan Wlz-zorg; en waarin**
  - c. de wijze van monitoring en evaluatie wordt beschreven.**

Alzheimer Nederland kan zich in de kern in deze criteria vinden. Uit de tot nu toe uitgevoerde experimenten met domein-overstijgende samenwerking blijkt dat deze tot significante

kostenbesparingen kan leiden. Het rapport van Significant Public¹ komt op een voorlopige inschatting van een besparing van gemiddeld ongeveer €38.400 per cliënt. Dit zou genoeg ruimte bieden om te investeren in preventieve zorg, terwijl de gemaakte kosten aan investeringen toch lager blijven dan de besparingen en het per saldo dus een efficiënte maatregel is. Het is ons inziens daarom logisch dat er een positieve business case aan ten grondslag moet liggen die laat zien dat de investeringen lager zijn dan de ingeschatte besparingen aan Wlz-zorg.

Aan de andere kant wijst Alzheimer Nederland erop dat het verstandig is alvorens een dergelijk criterium in te voeren, meer onderzoek te doen naar het verband tussen de gemaakte kosten voor een cliënt met intensieve begeleiding zorg vanuit de Wlz en vanuit de Zvw/Wmo. De commissie die zich heeft gebogen over *Brede maatschappelijke heroverweging 2 – Naar een toekomstbestendig zorgstelsel* komt namelijk niet tot een even eenduidige conclusie over de totale financiële besparingen als Significant Public.² De auteurs van BMH-2 schrijven dat het budgettair effect van het verschuiven van zorg vanuit de Wlz naar Zvw/Wmo zich ‘niet (eenvoudig) laat kwantificeren’. Ook is het volgens hen niet zeker dat de kosten veel lager zullen zijn in de Zvw/Wmo dan in de Wlz. Dit staat in contrast met de grote verschillen die Significant Public aanduidt. Het is van belang dat vooral gemeenten (naast zorgverzekeraars) in staat blijven om de kwaliteit van zorg voor cliënten in de Zvw/Wmo te borgen, ook met een groter aantal cliënten dat thuis blijft wonen en van deze zorg gebruikmaakt.

Tot slot pleiten wij ervoor niet strikt naar het financiële aspect te kijken: er worden niet slechts kosten bespaard wanneer er geïnvesteerd wordt in preventieve maatregelen om een verpleeghuisopname te voorkomen. Er wordt ook kwaliteit van leven gewonnen voor diegenen die als gevolg hiervan langer thuis kunnen blijven wonen. Dit valt niet altijd uit te drukken in financiële kosten-baten analyses en Alzheimer Nederland maakt zich daarom hard voor een brede benadering waarbij de kwaliteit van leven van de cliënt en de naasten/ mantelzorgers centraal staat. Want niet alleen de cliënt maar het hele systeem erom heen, ook de mantelzorgers, profiteren van de preventieve maatregelen.

Vraag 3 van 6: Een belangrijke voorwaarde om preventieve maatregelen te bekostigen is dat het aantoonbaar leidt tot lagere zorguitgaven en dat dit landelijk gemonitord en geëvalueerd wordt op basis van heldere criteria. Hoe zou een dergelijke monitor er uit moeten zien, wie moet hierbij betrokken worden en welke criteria vindt u hierin van belang?

Alzheimer Nederland vindt dat het belang van de cliënt centraal moet staan. Het is daarom essentieel dat cliënt, cliëntenorganisaties en mantelzorgers betrokken worden bij de evaluatie van dergelijke maatregelen. Hierbij dient de vraag worden gesteld of gemeenten en zorgkantoren de geboden ruimte in de praktijk ook werkelijk gebruiken om te investeren in preventieve maatregelen, in plaats van dat het een aanleiding biedt om de verantwoordelijkheid voor de maatregelen door te schuiven. Daarnaast dient te worden gemonitord of de cliënten in de praktijk profiteren van deze preventieve maatregelen.

Vraag 4 van 6: Wat vindt u van de voorgestelde wetswijziging om de mogelijkheid te creëren zodat, op aanwijzing van VWS bij specifieke cliëntgroepen of in bijzondere omstandigheden, aanvullende

---

¹ Domeinoverstijgend Samenwerken in de Praktijk – Eindrapportage Monitoring & Evaluatie, januari 2021

² Naar een toekomstbestendig zorgstelsel - Brede maatschappelijke heroverweging, 20 april 2020

bekostiging van de geleverde zorg naast de persoonsvolgende bekostiging per cliënt mogelijk wordt?

Alzheimer Nederland beschouwt dit als een goede maatregel. Dit biedt ruimte voor flexibiliteit in gevallen waar strikte cliëntvolgende bekostiging niet mogelijk is, maar waar het wel wenselijk is om maatregelen voor passende zorg te nemen. Bovendien biedt het ruimte om te investeren in passende zorg in specifieke omstandigheden, zoals het geval is bij maatregelen rondom de coronazorg.

Vraag 5 van 6: Zal de voorgestelde wetswijziging in de praktijk een meerwaarde hebben?

Alzheimer Nederland ondersteunt de voorgestelde wetswijziging. Het vormt een belangrijke stap in het 'ontschotten' van de zorg, waarmee obstakels voor passende zorg voor mensen met dementie worden weggenomen. Ook biedt het noodzakelijke handvaten voor zorgkantoren om mee te investeren in preventieve maatregelen zoals de sociale benadering dementie en het opzetten van ontmoetingscentra voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Dit zijn onderwerpen die ons aan het hart gaan en wij beschouwen dit als een zeer goede ontwikkeling.

Vraag 6 van 6: Zal de voorgestelde wetswijziging in de praktijk gaan werken zoals wordt beoogd?

Veel zal afhangen van de proactiviteit van de betrokken actoren om deze maatregelen in de praktijk te brengen. De resultaten uit de experimenten zijn veelbelovend, maar Alzheimer Nederland vraagt zich af in hoeverre gemeenten en zorgkantoren zelf het initiatief zullen nemen om samenwerkingen aan te gaan en maatregelen te nemen. Om deze reden lijkt het ons van belang om gedegen evaluatiemechanismen te implementeren, zodat er meer data beschikbaar komt over de praktijkeffecten van dit wetsvoorstel. Immers investeren aan het begin van het leven met dementie betekent ook overheveling van budgetten van de ene financier naar de andere, van de ene aanbieder naar de andere. Dit is een pijnlijk proces.

Tot slot is ons de verhouding tussen de zogenaamde 'arrangeur' en de casemanager dementie nog niet volledig helder. De casemanager dementie begeleidt cliënten, hun mantelzorgers en helpt bij het vinden van de passende zorg, over de zorgwetten heen. De arrangeur lijkt dezelfde functie te vervullen en wordt in de eindrapportage in één adem genoemd met de casemanager dementie. De casemanager dementie wordt echter al vanuit de Zorgverzekeringswet vergoed, waardoor aanvullende bekostiging vanuit de Wlz juridisch problematisch wordt (zie Europeesrechtelijke aspecten, p. 12). Daarnaast heeft de casemanager dementie de voorkeur voor mensen met dementie en hun mantelzorgers (bron: Dementiemonitor mantelzorg 2020). Deze professional heeft kennis van zaken als het gaat om dementie en kent het aanbod voor deze specifieke groep. Kan de memorie van toelichting meer duidelijk scheppen over welke soort preventieve maatregelen er in het kader van de arrangeur wordt gesproken, buiten diegene waar de casemanager dementie al voor vergoed wordt?